

Terugblik middagcongres Zelfredzaamheid

2 december 2010 – Congrescentrum Amstelveen

Op 2 december 2010 vond in Amstelveen het door de Brandweer Amsterdam-Amstelland en Crisislab georganiseerde middagcongres **Zelfredzaamheid** plaats. Onder leiding van Jan van Zanen, burgemeester van Amstelveen en plaatsvervangend voorzitter van de veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland, kregen ruim 90 deelnemers van veiligheidsregio's, hulpverleningsdiensten, gemeenten en ministeries de laatste inzichten in zelfredzaamheid gepresenteerd. Daarnaast werd het boek **'Zelfredzaamheid: concepten, thema's en voorbeelden'** officieel aan het Ministerie van Veiligheid en Justitie overhandigd. We kunnen terugblikken op een geslaagde en leerzame middag met een belangrijke conclusie: in 2011 kunnen we beginnen met het concreet verder versterken en benutten van zelfredzaamheid!

Keynote speakers:

Ira Helsloot, hoogleraar fysieke veiligheid en crisisbeheersing VU:

'Risico's, aansprakelijkheid en gevolgen van benutten zelfredzaamheid voor de organisatie van crisisbeheersing'

Prof. dr. Helsloot verdedigde in zijn presentatie de stelling dat overheden te veel verantwoordelijkheid voor fysieke veiligheid nemen en onjuiste aannames hanteren over wat burgers willen en wat overheden kunnen. Hierdoor is volgens Helsloot het voorzorgprincipe ontstaan: de overheid voelt zich zelfs verantwoordelijk voor de beheersing van 'onzekere' risico's. Helsloot pleit daarom voor een herijkt risicobeleid, waarin beslissingen op transparante en democratische wijze en met onderbouwing van kosten-baten analyses genomen worden. Onderdeel hiervan is volgens Helsloot dat de overheid burgers helpt om zelfredzaam te zijn en borg staat voor redzaamheid.

Joe Scanlon, emeritus hoogleraar aan de Carleton University in Ottawa, Canada:

'Community patterns and emergency management: zelfredzaamheid vanuit een internationaal vergelijkend perspectief'

Vanuit Canada kwam Joe Scanlon over, die de congresdeelnemers meenam in een internationaal perspectief op zelfredzaamheid. In zijn presentatie kwamen veel voorbeelden voor van verschillende soorten reacties van gemeenschappen tijdens noodsituaties en factoren die het zelfredzame gedrag van gemeenschappen beïnvloeden. Daarnaast ging hij in op de manier waarop overheden het zelfredzaam vermogen van gemeenschappen kunnen beïnvloeden.

Peter van Os, programmamanager *community policing* aan de Politieacademie:
'Actief burgerschap en veiligheid'

Peter van Os vertelde dat de politie de burger hard nodig heeft bij haar werk. Zonder actieve burgers vangt de politie geen boeven. Er zit echter een spanning tussen de politie en burgers. Enerzijds moet de politie samenwerken en naar burgers luisteren, anderzijds moet de burger doen wat de politie zegt. De politie heeft in de afgelopen decennia veel manieren gevonden om met deze spanning om te gaan en samen te werken met actieve burgers.

Kenniscarrousel:

Professionals en zelfredzaamheid: initiatieven in Amsterdam-Amstelland.

Barry van 't Padje (projectleider zelfredzaamheid in de veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland) vertelde over de vele producten en handvatten die hij en zijn team in de afgelopen jaren hebben ontwikkeld om zelfredzaamheid te benutten en te versterken. Hij nodigde andere veiligheidsregio's van harte uit om gebruik te maken van zijn bevindingen.

“Je hebt meer in huis dan je denkt!” Risicocommunicatie en zelfredzaamheid.

Maarten van Wieringen (adviseur risicocommunicatie bij de Hulpverleningsdienst Groningen) en Wouter Jong (adviseur crisisbeheersing van het Nederlands Genootschap van Burgemeesters) namen in hun workshop deelnemers mee in de wereld van risicocommunicatie. Centraal in de workshop stond de in Groningen ontwikkelde campagne “Je hebt meer in huis dan je denkt”.

Zelfredzaamheid en de politie.

Peter van Os (programmamanager *community policing* bij de Politieacademie) ging naar aanleiding van zijn eerdere presentatie de discussie aan met deelnemers over de rollen van burgers en de mogelijkheden van zelfredzaamheid bij de politie. Ook de bestaande spanning tussen de burger en politieagent kwam aan bod.

Burgerhulp bij 10 rampen/incidenten in Nederland.

Nancy Oberijé (senior onderzoeker bij het NIFV Nibra) presenteerde de resultaten uit het onderzoek 'Burgerhulp bij 10 rampen/incidenten in Nederland'. Hierbij ging ze onder andere in op voorbeelden van burgerhulp, de achtergrond van redzame burgers, samenwerking tussen redzame burgers en professionals en de wijze waarop professionals de redzaamheid van burgers hebben benut. Uit het onderzoek bleek dat burgers betrokken, beschikbaar en bekwaam zijn, maar dat professionals hier nog niet altijd effectief gebruik van maken.

Zelfredzaamheid integreren in planvorming.

Ira Helsloot (hoogleraar Fysieke Veiligheid en Crisisbeheersing aan de VU) en Joe Scanlon (hoogleraar aan de Carleton University in Ottawa, Canada) gingen met de deelnemers in discussie over hoe de overheid het gedrag van (zelf)redzame burgers beter kan vatten in planvorming.

Esther de Kleuver (plaatsvervangend directeur Nationale Veiligheid) nam namens het Ministerie van Veiligheid en Justitie uit handen van Ira Helsloot het eerste exemplaar van het boek **'Zelfredzaamheid; Thema's, concepten en voorbeelden'** in ontvangst.

Het boek 'Zelfredzaamheid; thema's, concepten en voorbeelden' is te bestellen bij Boom Juridische Uitgevers (www.bju.nl).